

Anglo-Saxonum in Germaniam remigratio.

Swala fl. in Comitatu Eboracensi. De Paulino Archiepiscopo Eboracensi, non de Augustino hęc refert Beda.

li baptisate regeneravit. Quę vero sacerdotum, aliorumve sacrorum ordinum copia ad tantum populum abluendum suffecerit? benedicto itaque fluvio Anglice Swala nuncupato, jubet summus pontifex per pręcones & magistros omnes binos & binos confidenter ingredi, & in trino Deitatinomine alium ab alio vicissim baptizari. Sicque omnes renati non minori miraculo quam quondam populus Israel divisum mare itemque Iordanem retro conversum transferat in alteram ripam, sic transpositi in tam profundo gurgite, in tanto tamque diverso sexus & ætatis examine, (nemo putabit) nemo leditur. Magnum hoc erat miraculum, sed hoc magnum majore eminentia superatur, cum omnis debilitas & infirmitas in illo amne deponitur, omnis languidus & deformatus sanus & reformatus egreditur. O festivum spectaculum Angelorum & hominum, cum tot millia candidatę gentis ex unius fluminis alveo, velut ex unius genitricis alvo prodirent, & de uno stagno tanta progenies in supernam civitatem nasceretur Olympo! Hinc serenissimus papa Gregorius cum omnibus supernorum contuberniis erumpens in gaudia, non tulit hoc reticere, Sancto Patriarchę Alexandria Eulogio scripsit gratissime congratulatur, de tanto exercitu in una natalis domini die baptizato.

Religio Anglorum.

Statim ac Christi nomen annuntiatum est, adeo flagranti studio se Christo consecrarunt Angli, ut incredibilem diligentiam Christi nomine propagando adhiberint Christianę pietatis muniis obeundis, ædibus sacris extruendis, iisdemque locupletandis; adeo ut nec alia Christiani orbis regio plura numerarit opulente ditata monasteria. Reges etiam nonnulli sua sceptrā religiosę vitę postposuerunt. Totque sanctos viros protulit, qui ob firmissimam Christianę religionis professionem, solidissimam in eadem constantiam, synceramque pietatem in sanctorum numerum relati fuerunt, ut non alteri inter Christianos provincię hac in parte cederet: utque Britannia prophano illi Porphyrio dicta fuerit *ferax tyrannorum provincia*, in Anglia merito diceretur *Insula sanctorum fecundissima*.

Ad meliores etiam artes instaurandas animum adjunxerunt, & divini verbi, nec non literarum femina per Germaniam opera Winifridi, Willebrodi, & aliorum profeminarunt, quod Germanus Poeta his versibus docet,

Doctrina Anglorum.

Hęc tamen Arctois laus est æterna Britannis,
Quod post Pannonicis vastatum incurfibus orbem,
Illę bonas artes, & Graję munera linguae,
Stellarumque vias, & magni sidera cęli
Observans, iterum turbatis intulit oris.
Quin se religio, multum debere Britannis
Seruata, & late circum dispersa fatetur.
Quis nomen Winfride tuum, quis munera nescit?
Te duce, Germanis pietas se vera, fidesque
Insinuans, cępit ritus abolere profanos.
Quid non Alcuino facunda Lutetia debes?
Instaurare bonas ibi qui feliciter artes,
Barbariemque procul solus depellere cępit.
Quid? tibi divinumque Bedam, doctissimus olim
Tam varias unus bene qui cognoverat artes
Debemus.

Britannia bis Gallię magistra.

Additque P. Ramus Britanniam bis Gallię fuisse magistrā, per Druidas innuens, & Alcuinum, cujus in primis operę usus est Carolus Magnus in Parisiensi Academia instituenda.

Nec minus arma, quam literas, & religionem

in Germaniam intulerunt; & quod mireris, Saxonibus illis qui Ducatum Saxonię incolunt, originem dederunt, si his Eginhardi verbis credamus. Saxonum gens, sicut tradidit antiquitas, ab Anglis Britannię incolis egressa, per Oceanum navigans, Germanię littoribus, studio & necessitate quarendarum sedium, appulsa est in loco qui vocatur Haduloha. Eo tempore, quo Theodericus Rex Francorum contra Hirminfridum Ducem Thuringorum generum suum dimicans, terram eorum crudeliter vastavit ferro & igne. Et quum jam duobus præliis ancipiti pugna, incertaque Victoria miserabili cede suorum decertaissent, Theodericus spe vincendi frustratus, misit Legatos ad Saxones, quorum Dux erat Hadugato, & ut audiret causam adventus eorum, pollicitis pro victoria cohabitandi sedibus, conduxit in adiutorium. Quibus secum quasi jam pro libertate & patria fortiter dimicantibus, superavit adversarios, vastatisque indigenis, & ad internecionem pene deletis, terram eorum juxta pollicitationem suam, victoribus delegavit. Quę eam sorte dividentes, cum multi ex eis in bello cecidissent, & pro raritate eorum, tota ab eis occupari non potuit, partem illius, maxime eam que respicit orientem, colonis tradebant, singulis pro sua sorte, sub tributo exercendam; cętera vero loca ipsi possederunt. A meridie quidem Francos habentes, & partem Thuringorum, quos præcedens hostilis turbo non contigit, alveoque fluminis Vnstrore dirimuntur; A Septentrione vero Normannos gentes ferocissimas; ab Ortu solis Obotritos; ab Occasu Frisos, à quibus sine intermissione, vel fœdere vel concertatione necessaria finium suorum spacia tuebantur. Sed ad nostros jam revertamur.

Diu florentissima res erat Saxonica sub illa Heptarchia, donec regna illa intestinis bellis collisa in Occiduum Saxonum potestatem tandem concesserint. Egbertus enim Occiduum Saxonum rex quatuor ex his regna victoria complexus, cum reliqua etiam duo spe devorasset, ut quę in unius imperium devenissent, in unum item nomen coirent, & suę gentis memoriam conservaret, Heptarchiam, quam occuparunt Saxones, promulgato edicto Englelono vocari jussit, id est *Anglorum terra*. Vnde Latine ANGLIA dicta ab Anglis facta appellatione, qui ex tribus his populis erant numerosissimi, & fortissimi. Illi enim Northumbriam & Merciam amplissimas regiones, cum Orientali Anglia occuparunt, quum Iutarum progenies solummodo Cantium, & Vectam insulam, & Saxones Saxoniam Orientalem, Australem, & Occidentalem tenuerint; exiguam sane portionem, si ad amplas illas Anglorum regiones conferatur. A quibus longo jam antea tempore in universum Angli, & sua lingua Englatheod, Anglcynne, Englcynne, Englsimon dicti fuerunt, licet quodlibet in ea regnum suo seorsim gaudebat nomine. Hoc vero cum ex aliis, tum ex Beda constat, qui historiam suam *Gentis Anglorum historiam* incripsit. Atque in Heptarchia, illi Principes qui cęteris dominabantur, *Gentis Anglorum Reges* fuerunt appellati. Tunc temporis Britannię nomen oblitteratum inter hujus insulę incolas jacuit, & tantum in libris, non vulgari usu superfuit; unde hęc nostra patria à Bonifacio Episcopo Moguntinensi, qui hinc oriundus, *Transmarina Saxoniam* appellatur. Eadredus tamen Rex circa annum 948 *Magna Britannia Regis*, ut Eadgarus circa annum 970, etiam

England.

Circa annum 800.

Theod. id est Natio.

Epist. ad Zachariam PP.